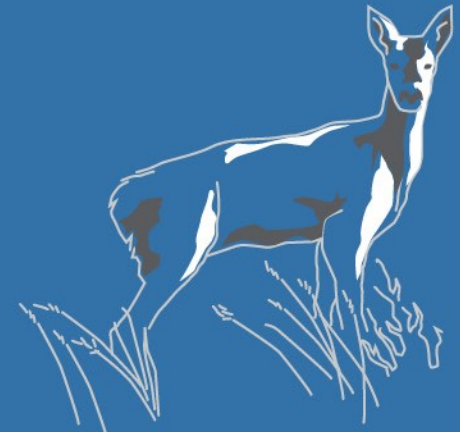




**Bamble
kommune**

Rådmannens forslag til budsjett 2018 og handlingsprogram 2018-2021





Bamble
kommune

«Vi er i gang»



Sammendrag

Inntekter:

- Skatt og rammetilskudd – som i utfordringsnotatet
- Eiendomsskatt – gradvis bortfall av e-skatt på produksjonsutstyr fra 2019
- Finansinntekter – som i utfordringsnotatet
- Refusjoner – høyere innslagspunkt ressurskrevende brukere

Utgifter:

- Lønns- og prisvekst – som i utfordringsnotatet
- Korrigeringer av enkeltforhold i enhetenes rammer
- Saker til politisk behandling i 3. tertial kan permanent øke utgiftsnivået

Investeringer

- Midler fra drift til nødvendige investeringer
- Første del av boligsosial handlingsplan
- Betydelige investeringer innenfor skole, idrett og kultur
- Opparbeidelse av nye boligområder



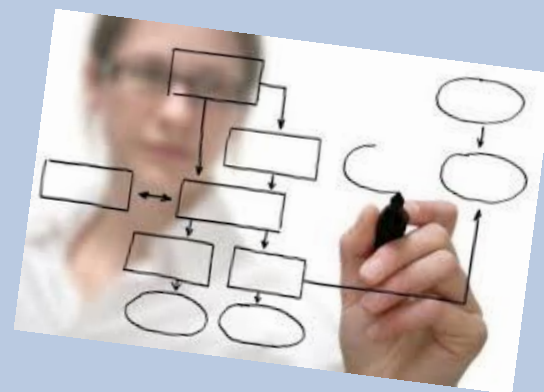
Budsjettbalanse:

- 2018 – forutsatt at vedtatte innsparingskrav gjennomføres
- 2019-2021 – økt behov for innsparing pga tilpasning til bortfall av eiendomsskatt

HMS og personal

Hovedpunkter

- IA-avtalen fortsetter
- Sykefraværet reduseres fra 8% til 7,5%
- Heltidskultur har fokus
- Forsterket behov for effektivisering



Tiltak

- Fra personal til HR
- Organisasjonstilpasning må fortsette
- Større fokus på analyse og kontroll av behov for nyrekruttering
- Kompetanseheving ift bla. digitalisering
- Ny energi i «andre settinger»
- Ved omstilling vil kommunen følge arbeidsmiljølovens bestemmelser

Inntekter

Skatt og rammetilskudd:

- Statsbudsjett – ingen vesentlige endringer
- Demografiske forutsetninger - SSB mmmm

Eiendomsskatt:

- Taksering av nye bygg forutsetter å dekke prisstigning
- Ingen økning av sats eller reduksjon av bunnfradrag
- Forslag om bortfall av e-skatt på produksjonsutstyr faller gradvis bort fra 2019-2023 (5 års overgang)
- Årlig endring i utskrevet skatt begrenses



Inntekter forts.

Finansinntekter:

- Finansforvaltning – lavt rentenivå, 3,5%
- Utbytte – tilpasser oss et lavere nivå
- Bruk av finanskapitalen – kun hvis lån ikke er lovlig

Brukerbetaling

- Inflasjonsjustert

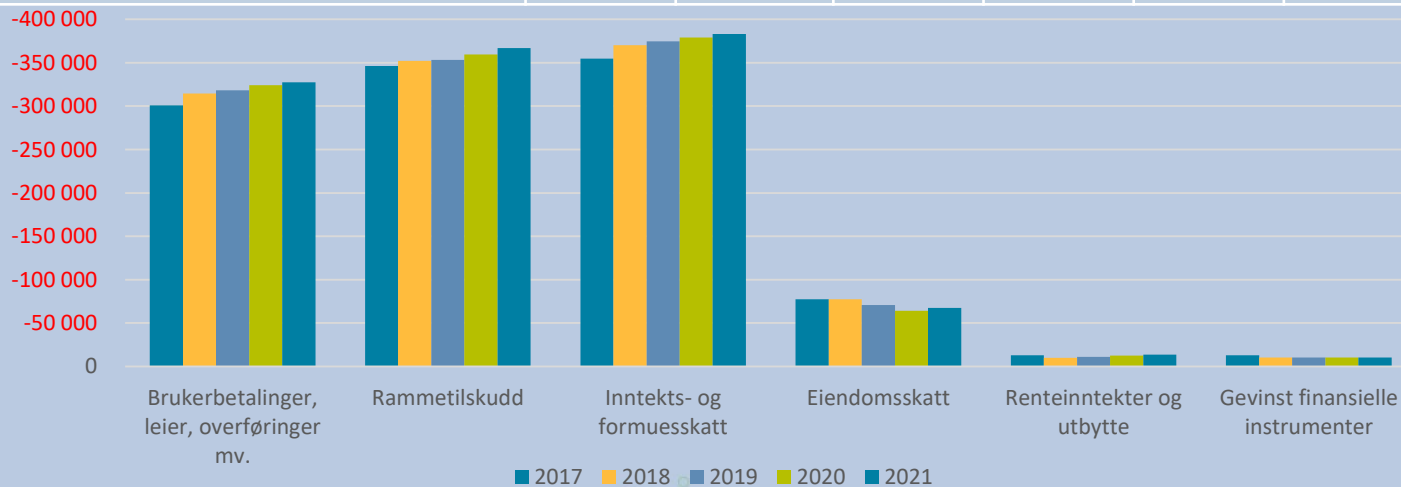
Andre inntekter

- Rentekompensasjon
- Ressurskrevende brukere – høyere innslagspunkt



Inntekter forts.

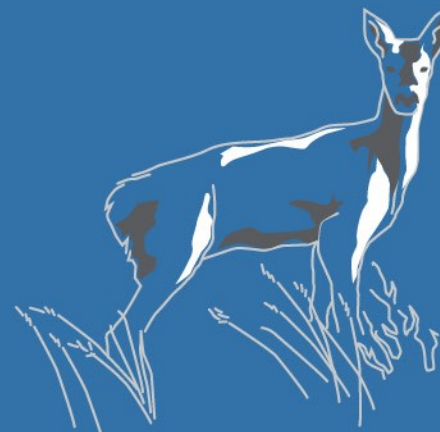
| | Regnskap | Oppr. bud. | Økonomiplan | | | |
|---|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
| Brukerbetalinger, leier, overføringer mv. | -368 | -301 | -315 | -318 | -324 | -327 |
| Rammetilskudd | -337 | -346 | -352 | -353 | -360 | -367 |
| Innteks- og formuesskatt | -355 | -355 | -370 | -375 | -379 | -383 |
| Eiendomsskatt | -65 | -77 | -77 | -71 | -64 | -68 |
| Sum driftsinntekter | -1 125 | -1 079 | -1 114 | -1 117 | -1 127 | -1 145 |
| Renteinntekter og utbytte | -9 | -13 | -10 | -11 | -12 | -14 |
| Gevinst finansielle instrumenter | -17 | -13 | -11 | -11 | -11 | -11 |
| Sum finansinntekter | -26 | -26 | -21 | -22 | -23 | -24 |
| Sum inntekter | -1 152 | -1 105 | -1 135 | -1 139 | -1 150 | -1 169 |





**Bamble
kommune**

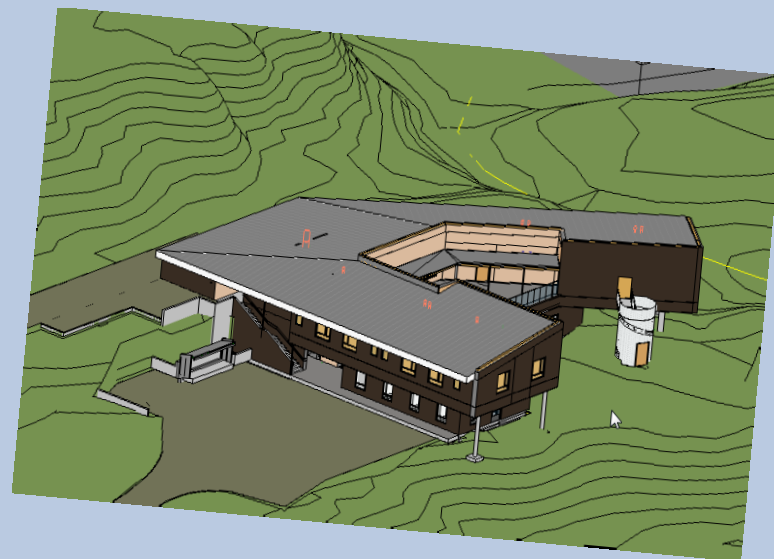
Investeringer



1. Nustadbakken og Nustadjordet

Investeringsbehov

- Totalt 46 millioner kroner.
- Tas i bruk fra 2. halvår 2019



Driftskostnader

- Finansiert med høyere e-skatt
- Krevende brukergrupper kan medføre høyere driftskostnader enn forutsatt i vedtaket

2. Ny framtidrettet ungdomsskole Grasmyr m.m.

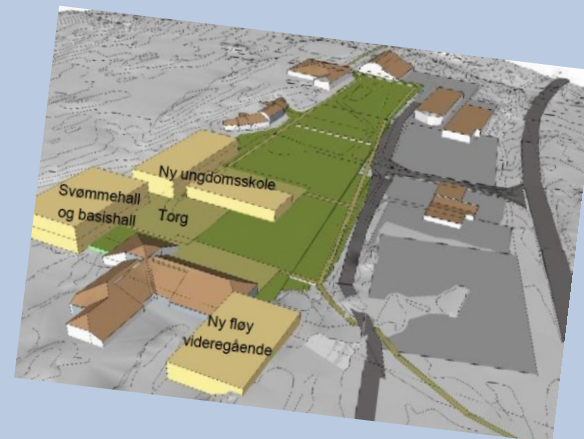
Drift:

- Driften finansieres med omdisponering av ressurser
- Mer effektiv drift bidrar til styrking av skolen
- Drift av svømmehall / idrettshall forutsettes å være selvfinansierende

Øvrig

- Fylkeskommunen satser på Grasmyr – Bamble må følge opp
- Det blir vurdert om Grasmyr u-skole og Grasmyrhallen selges, og at området omreguleres til handel, næring og bolig. Flere bygningsmessige vurderinger må gjøres (ref Sentrumsgården)
- Folkehelse og integrering – ny dimensjon

| | Prosjekt- kostnad inkl.mva | Mva refusjon | Tilskudd | Salg | Lån |
|---------------------------|----------------------------------|-----------------|----------|------|-----|
| Investering | | | | | |
| Skole | 274 | -47 | | -20 | 207 |
| Kulturskole | 46 | -7 | | | 39 |
| Basishall | 47 | -8 | -9 | | 30 |
| Svømmehall | 100 | -17 | -27 | | 56 |
| VO/flyktninger | 34 | -6 | | | 28 |
| Erstatning Grasmyrhallen | 49 | -8 | -11 | -10 | 20 |
| Nærmiljøanlegg | 13 | -2 | -5 | | 5 |
| Planlegging | 9 | -1 | | | 8 |
| Usikkerhet | | | | | 110 |
| Sum netto prosjektkostnad | | | | | 503 |



3. Kystkultursenteret

Investering:

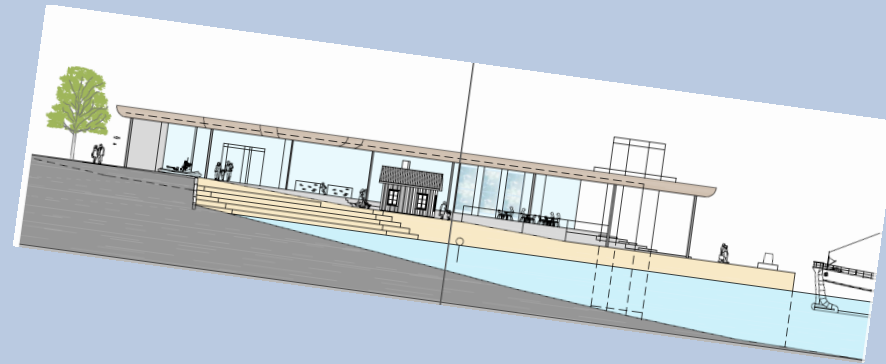
- Investeringsbeløp 48,5 mill. kroner
 - Bamble kommune
 - Andre
- Påbegynnes i 2021
- Ervervelse av tomt 6,5 mnok (intensjonsavtale)

Drift:

- I forprosjektet fremvises det at senteret kan medføre behov for et kommunalt tilskudd på 5,6 mill.kroner per år. Det er ca. 2,2 mill. høyere enn det som er lagt inn i kommunens handlingsprogram.

Øvrig:

- Utfordrende å skaffe medinvestorer/-eiere
- Eie eller leie?
- Vi må stille oss spørsmålet – er dette en prioritert oppgave nå som e-skatt reduseres



4. Økt bosetting

Attraktivitet

- Kommunale tilbud – satsing Grasmyr (Vgs, ny u-skole, fritids- og folkehelse tilbud)
- Utbedring av dampskipskaia 12 mill
- Livlige og trivelige kommunesentra

Boligområder

- Flere regulerte områder i privat regi
- Grasmyr – områdeplan i gang
- Bunesåsen



Næring

- Turisme (flere ferdigregulerte hyttetomter)
- Handel og servicenæring – bedre utnyttelse av kundegrunnet
- Industri – Skjerkøya, Frier Vest, Rugtvedt og Langrønningen

Tomteervervelse

- Innløsning av festetomter Rugtvedt



5. Andre investeringsbehov

Kommunale boliger og institusjonsplasser

- Behov kartlegges i forbindelse med boligsosial handlingsplan og Helse og omsorgsplan



Vedlikehold og oppgradering

- Etterslep
- Sentrumsgården
- Kongshavn (Grenland havn)



Kommunale veier og friområder, inkl lekeplasser



Salg av eiendommer

Ting tar tid

- Gamle Stathelle – veien videre
- Boliger – tilpasse behovet

Noe skjer

- Lenes ås

Kommer

- Salg av Grasmyr ungdomsskole
- Salg av Langesund ungdomsskole
- Bunesåsen
- Grasmyr
- Diverse mindre tomter

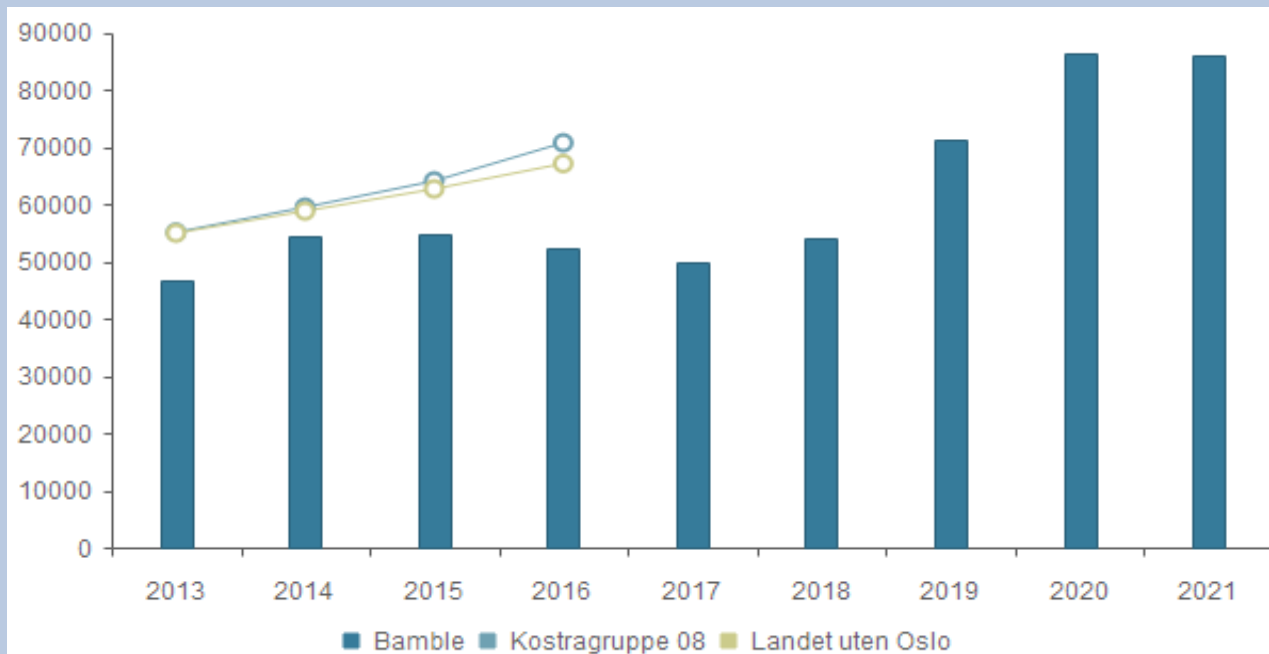


Investeringer

| Beløp i tusen | | | | | |
|---|----------|--------------|-----------|------------------|-------------|
| Investeringsprosjekter | Brutto | Tilskudd/ | Netto | Budsjett 2018 | Sum 2018-21 |
| | utgifter | salgsinntekt | prosjekt | | |
| | | | inkl. mva | | |
| Sum Beredskap og brannsikkerhet | 9 200 | 0 | 9 200 | 2 300 | 9 200 |
| Boliger Nustadbakken | 34 251 | -10 400 | 23 851 | 0 | 13 151 |
| Boliger Nustadjordet | 39 601 | -17 360 | 22 241 | 0 | 0 |
| Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle | 1 800 | 0 | 1 800 | 900 | 900 |
| Ramme: Oppgradering kommunale bygg og ENØK-tiltak | 18 000 | 0 | 18 000 | 4 500 | 18 000 |
| Egenkapitalinnskudd KLP | 12 000 | 0 | 12 000 | 3 000 | 12 000 |
| Sum Utbygging Grasmyr, framtidas ungdomskole mv. | 683 200 | -82 700 | 600 500 | 2 300 | 679 900 |
| Ramme: IKT investeringer | 20 000 | 0 | 20 000 | 5 000 | 20 000 |
| Nye gravplasser Eik gravlund | 34 800 | 0 | 34 800 | 16 800 | 16 800 |
| Ramme: Investeringer Kirkelig fellesråd | 4 000 | 0 | 4 000 | 1 000 | 4 000 |
| Utbedringer Bamble og Langesund kirker | 3 500 | 0 | 3 500 | 1 500 | 1 500 |
| Livlige og trivlige kommunesentre | 24 000 | 0 | 24 000 | 6 000 | 12 000 |
| Ramme: Attraktivitet, miljø, friområder m.m. | 9 000 | 0 | 9 000 | 2 250 | 9 000 |
| Utbedring Dampskipskaia Langesund | 12 000 | 0 | 12 000 | 12 000 | 12 000 |
| Nytt Kystkultursenter i Langesund | 48 500 | 0 | 48 500 | 6 500 | 48 500 |
| Skjerkøya, kjøp og salg næringstomer | 2 600 | -4 400 | -1 800 | 650 | 2 600 |
| Innløsning av festetomt på Rugtvedt | 7 500 | 0 | 7 500 | 7 500 | 7 500 |
| Sum Veg og trafikksikkerhet | 16 000 | 0 | 16 000 | 4 000 | 16 000 |
| | | | | | |
| Sum | 979 952 | -114 860 | 865 092 | 76 200 | 883 051 |

Investeringer fortsetter.

Netto lånegjeld i kroner per innbygger

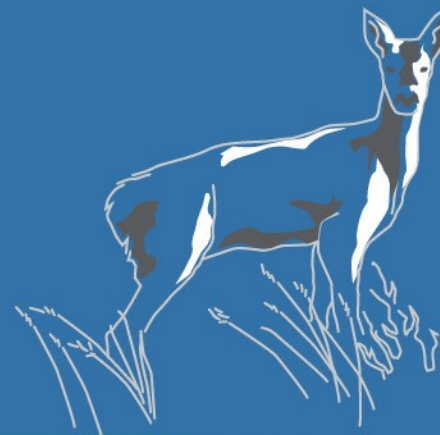


| | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|----------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Bamble (Netto) | 52 389 | 49 755 | 53 890 | 71 116 | 86 398 | 85 825 |



**Bamble
kommune**

Kommunens enheter



Stabene

Drift

- Økt grad av digitalisering og kompetanse
- Gevinstrealisering ved økt bruk av digitale verktøy (best på autogiro)
- Gevinstrealisering ved fornyelse av felles rammeavtaler i Grenland

Driftsrammer:

| Beløp i 1000 | Handlingsprogram | | | |
|--|------------------|---------------|---------------|---------------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
| Opprinnelig budsjett 2017 | 65 846 | 65 846 | 65 846 | 65 846 |
| Lønns- og prisvekst, korrigeringer | 2 917 | 2 917 | 2 917 | 2 917 |
| Drift Eik kirkegård | 0 | 700 | 700 | 700 |
| Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan | -988 | -988 | -988 | -988 |
| Innsparingstiltak | 0 | -510 | -1 020 | -1 530 |
| Ramme 2018-2021 | 67 775 | 67 965 | 67 455 | 66 945 |



Enhet for teknikk og samfunnsutvikling

Drift

- Trafikksikkerhet; Fortau på Rønholt
- Tilrettelegging Tangen fort (HC), Furustranda og Nordre dampskipsbrygge
- VA-utskifting; Herre, Hydal og Melby/Trosby
- Områderegulering Grasmyr og Langrønningen
- Bygging på Nustadbakken og Nustadjordet
- Utrede felles beredskap og brannordning i Grenland

Driftsrammer:

| Beløp i 1000 | Økonomiplan | | | |
|--|---------------|---------------|---------------|---------------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
| Opprinnelig budsjett | 56 383 | 56 383 | 56 383 | 56 383 |
| Lønns- og prisvekst, korrigeringer | 3 164 | 3 164 | 3 164 | 3 164 |
| Gjennomføring av boligsosial handlingsplan | -608 | 0 | 0 | 0 |
| Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan | -918 | -2 271 | -4 593 | -8 094 |
| Driftskonsekvens av investeringer | 0 | -278 | -1 278 | -2 378 |
| Innsparingstiltak | -1 127 | -2 844 | -4 204 | -5 564 |
| Nye tiltak | 638 | 526 | 526 | 526 |
| Ramme 2018-2021 | 57 532 | 54 680 | 49 998 | 44 037 |



Skole og barnehage

Drift

- Fortsatt reduksjon i antall barn/elever
- Endret krav til pedagognorm og grunnbemanning i barnehager
- IKT-løft i enhet skole og barnehage
- Ny ungdomsskole – krever tilpasning av organisasjonen, men gir nye muligheter



Driftsrammer:

Økonomiplan

Beløp i 1000

| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|--|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Opprinnelig budsjett | 240 009 | 240 009 | 240 009 | 240 009 |
| Lønns- og prisvekst, korrigeringer | 2 499 | 2 499 | 2 499 | 2 499 |
| Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan | -4 336 | -4 513 | -6 786 | -9 993 |
| Innsparingstiltak | 0 | -2 290 | -4 580 | -6 870 |
| Nye tiltak | 2 378 | 2 378 | 2 378 | 2 378 |
| Ramme 2018-2021 | 240 550 | 238 083 | 233 520 | 228 023 |

Kultur og oppvekst

Drift

- Økt satsing på kultur og idrett
- Nye lokaler til VIVA
- Tilpasse bemanning i forhold til bosetting av flykninger
- Tilpasse tjenestene til nye økonomiske rammer



Driftsrammer:

Økonomiplan

Beløp i 1000

| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|--|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Opprinnelig budsjett | 91 267 | 91 267 | 91 267 | 91 267 |
| Lønns- og prisvekst, korrigeringer | 1 491 | 1 491 | 1 491 | 1 491 |
| Gjennomføring av boligsosial handlingsplan | 608 | 0 | 0 | 0 |
| Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan | -1 550 | -315 | -315 | -495 |
| Innsparingstiltak | 0 | -4 045 | -7 045 | -10 045 |
| Ramme 2018-2021 | 91 816 | 88 398 | 85 398 | 82 218 |

Helse og omsorg

Drift

- Utarbeider Helse og omsorgsplan for utvikling og dimensjonering av tjenester
- Gevinstrealisering gjennom innovativ oppgaveløsning (velferdsteknologi)
- Økt kompetanse for spesialiserte oppgaver
- Nustadjordet og Nustadbakken med oppstart i 2019

Driftsrammer:

| | Økonomiplan | | | |
|--|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Beløp i 1000 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
| Opprinnelig budsjett | 271 511 | 271 511 | 271 511 | 271 511 |
| Lønns- og prisvekst, korrigeringer | 2 133 | 2 133 | 2 133 | 2 133 |
| Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan | -1 980 | -3 961 | 3 105 | 3 105 |
| Innsparingstiltak | 0 | -7 650 | -15 300 | -22 950 |
| Nye tiltak | 4 586 | 4 586 | 4 586 | 4 586 |
| Ramme 2018-2021 | 276 250 | 266 619 | 266 035 | 258 385 |



Interkommunalt samarbeid

- Det er etablert interkommunalt samarbeid på flere områder – dette fungerer bra. Budsjettene videreføres med kommunal deflator.
- Etablering av flere samarbeid, eller gå inn i allerede etablerte, er krevende – utfordrende samarbeidsklima.
- Det må stilles krav og mål til samarbeidsselskap som bidrag til vekst, f.eks. gjennom selskapene
 - Grenland havn
 - Vekst i Grenland
 - Visit Grenland/Visit Telemark
- Styrking og videreutvikling av interkommunalt samarbeid må ikke stoppe opp pga. følelser, men baseres på effektivisering, styrking av kompetanse og robusthet.
- Bør nærings samarbeidet styrkes ved etablering av et «Grenland investeringsfond»?



KOSTRA

| Formål | Kostnad pr innbygger, Bamble | Gjennomsnitt for gruppe 8 | Teoretisk handlingsrom kroner | % |
|---------------------------------------|------------------------------|---------------------------|-------------------------------|----|
| Adm, styring og fellesutgifter | kr 4 141 | kr 3 905 | kr 3 229 405 | 6 |
| Barnehage | kr 8 348 | kr 8 025 | kr 3 696 802 | 3 |
| Barnevern | kr 2 330 | kr 2 091 | kr 3 322 424 | 10 |
| Brann og ulykkesvern | kr 828 | kr 711 | kr 1 654 146 | 14 |
| Grunnskole | kr 13 833 | kr 12 878 | kr 13 644 294 | 7 |
| Kirke | kr 773 | kr 575 | kr 2 799 324 | 26 |
| Kommunale boliger | -kr 189 | -kr 3 | -kr 2 629 668 | 0 |
| Kommunehelse | kr 2 488 | kr 2 391 | kr 1 427 608 | 4 |
| Kultur og idrett | kr 2 061 | kr 1 868 | kr 2 728 634 | 9 |
| Næringsforv. og konsesjonskraft | kr 136 | kr 101 | kr 494 830 | 26 |
| Plan, kulturminner, natur og nærmiljø | kr 626 | kr 585 | kr 579 658 | 7 |
| Pleie og omsorg | kr 18 519 | kr 15 536 | kr 42 617 731 | 16 |
| Samferdsel | kr 804 | kr 840 | -kr 508 968 | -4 |
| Sosiale tjenester | kr 3 838 | kr 2 723 | kr 14 301 666 | 26 |

- Sammenligninger viser et avvik på ca 90 mill.kroner - grunnlag for refleksjon og videre arbeid.
- 45 mill.kroner i nye innsparinger er fordelt til enhetene.

| | |
|--|---------------|
| Enhet for teknikk og samfunnsutvikling | 4 071 |
| Helse og omsorg | 22 963 |
| Kultur og oppvekst | 8 995 |
| Overordnet ledelse | 568 |
| Skole og barnehage | 6 860 |
| Stabene | 1 543 |
| Totalsum | 45 000 |

Saldering

| Mill.kroner | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|--|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Driftsinntekter | -1 114,6 | -1 117,8 | -1 127,3 | -1 145,5 |
| Driftsutgifter | 1 128,0 | 1 135,8 | 1 150,7 | 1 137,1 |
| Brutto driftsresultat | 13,4 | 18,0 | 23,5 | -8,5 |
| Finansutgifter | 58,3 | 67,0 | 84,8 | 91,6 |
| Finansinntekter | -20,7 | -21,9 | -23,2 | -24,4 |
| Netto finansutgifter | 37,7 | 45,1 | 61,6 | 67,2 |
| Motpost avskrivninger | -48,4 | -54,0 | -65,1 | -68,2 |
| Netto driftsresultat Totalt | 2,7 | 9,0 | 20,0 | -9,4 |
| Avsetninger | -3,7 | -3,2 | -5,9 | 8,7 |
| Overforruk (+) / underforbruk (-) | -1,0 | 5,8 | 14,2 | -0,7 |

Tiltak

- Innsparinger som foreslått i utforingsnotatet
- Eget arbeid starter opp for å møte redusert e-skatt, med kostra som utgangspunkt
- Må ha resultater av Work-shop – ikke som sist gang
- For å komme over «kneika» – saldering mot disposisjonsfond

Oppsummering



Bamble mer attraktiv

- Store satsinger – Grasmyr, Nustadjordet og Nustadbukten

Fra drift til investering

- Større andel av driftsinntektene finansierer behov for fornyelse og utvikling. Økt attraktivitet og tilflytting, effektive og gode tjenester

Krevende, men mulig

- Stort innsparingsbehov krever felles forståelse og vilje blant ansatte/tillitsvalgte, politikere og administrasjon.
- Endringer er ikke farlig – gir ny energi og nye muligheter.